

Całościowe zaburzenia rozwojowe. Część II

Zespół Aspergera

Wiedza na temat autyzmu jest coraz bardziej rozpowszechniona. Większa świadomość społeczeństwa oraz skala problemu powodują wzrost liczby diagnozowanych przypadków. Zaburzenia ze spektrum autyzmu stały się problemem społecznym. Warto przyjrzeć się postaciom zaburzenia przebiegającym harmonijniej i łagodniej. Chodzi o zaburzenie rozwojowe zwane zespołem Aspergera, często zauważane późno, a czasami wcale.

Charakterystyczne cechy zespołu Aspergera

- Nienawiązywanie kontaktu wzrokowego. Osoby zaburzone mogą sprawiać wrażenie, jakby obawiały się spojrzeć nam w twarz.
- Znaczna trudność w porozumiewaniu, komunikowaniu się, wynikająca głównie z deficytów i niedojrzałości społecznej.
- Szczególne zainteresowania, będące jednocześnie natręctwami.
- Brak elastyczności. Schematyczność zachowania i stosowanie sztywnych reguł.
- Nieprzywiązywanie uwagi do wyglądu: skupianie się na nieprzyjemnych odczuciach, jakie może powodować noszenie określonych części garderoby, np. uwierające metki i guziki czy drapiący kołnierzyk.
- Zaburzenia w sferze integracji sensorycznej. Nadwrażliwość lub niedowrażliwość na bodźce zmysłowe, np. niechęć do kontaktu fizycznego, silna awersja na określony zapach czy strach przed pewnymi dźwiękami.
- Brak odruchów samozachowawczych: osoba nie jest świadoma wysokości, odległości itp.
- Brak poczucia czasu. Ogromne trudności w nauce odczytywania godziny i posługiwaniu się jednostką czasu.
- Niezgrabność ruchowa. Osoba może być nadmiernie „wiotka” lub też ciało pozostaje przez większość czasu spięte.
- Dziwaczność, odmiennosc języka mówionego. Tonacja, modulacja, tempo i natężenie mowy słyszalnie odbiega od normy.
- Zdarzają się przypadki, że osoba przejawia wybitne zdolności lub talenty.

Główne różnice między zespołem Aspergera i autyzmem z wysokim poziomem funkcjonowania to późniejsze, niż w autyzmie, pojawienie się ważnych objawów oraz lepsze funkcjonowanie w różnych obszarach, zwłaszcza w zakresie komunikacji i zachowań społecznych. Poza tym w ZA strefa werbalna przeważa nad percepcyjno-ruchową. Innymi słowy, rozwój mowy przebiega prawidłowo, choć nieharmonijnie.

Zespół Aspergera (ZA) dotyczy nieprawidłowości w sferach: kontaktów społecznych, komunikowania się, zainteresowań oraz wrażliwości sensorycznej. Trudności występują we wszystkich obszarach życia osób z zespołem Aspergera i przez całe życie. Jedyną zmienną jest nasilenie objawów i łączna liczba problemów.

Bywa, że osoby z ZA przejawiają wyjątkowe zdolności, tzw. umiejętności wysepkowe, czyli wyjątkową pamięć oraz zamięgowanie do liczb i liter. Rodzice zachwyceni tym, że dziecko szybko nauczyło się np. czytać i liczyć, często nie zauważają deficytów i obszarów problemowych. Dlatego diagnoza

stawiana jest często dopiero na etapie edukacji wczesnoszkolnej lub przedszkolnej. Bardzo duży udział w tym mają wychowawcy i nauczyciele, którzy informują opiekunów o niepokojących spostrzeżeniach czy zachowaniach trudnych.

Dla dziecka z ZA najkorzystniej jest, by to lekarz psychiatra orzekł o potrzebie indywidualnego nauczania. Otrzymuje ono wówczas potrzebną mu uwagę i indywidualne podejście i ma okazję przebywać z rówieśnikami oraz korzystać z pomocy psychologicznej, logopedycznej i terapeutycznej. Wszystkie oddziaływania odbywają się w ramach

wczesnego wspomaganie rozwoju i są dostępne wszystkim dzieciom z ZA. Dlatego bez względu na wiek czy oczekiwania rodziców, najbardziej skuteczną formą kształcenia są zajęcia realizowane w przedszkolach i szkołach integracyjnych oraz specjalistycznych, wspomaganie terapią indywidualną.

Gdy dziecku trudno nawiązać kontakt wzrokowy, gestykulować czy posługiwać się mimiką

- Przywołaj dziecko imieniem i wydaj polecenie: „Popatrz na mnie”.
- Analizuj wraz z dzieckiem mimikę postaci z książek. Bohaterowie z bajek świetnie eksponują złość, radość, smutek i strach.
- Zwróć uwagę i wytłumacz, jakie emocje wyrażają mimika i gesty.
- Pokaż, jaką odległość powinno się zachować od rozmówcy. Dzieci z ZA mają trudności z utrzymaniem odpowiedniego dystansu.

Kiedy dziecko nie potrafi się bawić

- Większości zabaw trzeba po prostu nauczyć.
- Wielokrotnie demonstruj, jak grać w gry i jak właściwie używać zabawek.
- Naucz czekania na swoją kolej.
- Naucz dziecko reguł i zasad. Oswój je z faktem, że reguły można zmieniać.
- Przydatne są tzw. historyjki społeczne, będące instrukcjami postępowania krok po kroku w konkretnych sytuacjach.
- Przede wszystkim zapewnij dziecku stały kontakt z rówieśnikami. Grupa stwarza najlepsze okazje do nauki zabawy.

Zapamiętaj!

Skuteczne sposoby na rozładowanie napięcia, zmniejszenie frustracji i złości: darcie i mazanie kartki, długi spacer, bieganie, ćwiczenia fizyczne, przytulanie zarówno do opiekunów, jak i zwierząt, ćwiczenia relaksacyjne i przebywanie w izolacji.

Według najnowszej kwalifikacji DSM-V wyróżniamy jedynie spektrum zaburzeń autystycznych. Ze względu na rozległy charakter i niejednorodność zaburzeń zrezygnowano z wyodrębniania jednostek chorobowych, takich jak zespół Aspergera czy autyzm dziecięcy. W zamian wprowadzono trzystopniową skalę intensywności wymaganego wsparcia.

Dziecko z zespołem Aspergera może mieć także problemy z:

- rozumieniem mowy, a zatem i poleceń;
- koordynacją ruchową (niezgrabność ruchowa);
- odbieraniem bodźców sensorycznych (nietolerowanie dotyku lub określonych dźwięków czy zapachów);
- utrzymaniem koncentracji i wielozadaniowością.

Osobny problem to zachowania stereotypowe, czyli czynności powtarzające się i niemające określonego sensu oraz niefunkcjonalne natręctwa, zaburzające plan aktywności i życie społeczne dziecka.

W następnym numerze: Część III – ADHD

AUTYZM

- NIE PRZEODCZ!

Punkt Przedszkolny dla dzieci z autyzmem

Warszawa Ursynów

Zapraszamy dzieci w wieku od 2,5 do 6 lat

ZAPEWNIAMY:

- Wykwalifikowaną kadre
- Codzienną terapię indywidualną i grupową
- Nauczanie zgodne z podstawą programową MEN
- Realizację Wczesnego Wspomaganie Rozwoju Dziecka (WWRD)
- Wyżywienie z uwzględnieniem zalecanych diet (catering)
- Własny plac zabaw

OFERTA TERAPEUTYCZNA:

- Terapia behawioralna
- Terapia pedagogiczna
- Terapia psychologiczna
- Terapia logopedyczna
- Terapia ręki
- Trening umiejętności społecznych
- Zajęcia psychoruchowe z elementami integracji sensorycznej

BEZPŁATNE
konsultacje i szkolenia rodziców!

GRUPA WSPARCIA
dla rodzin dzieci z autyzmem!

INFORMACJE I ZAPISY:
tel. + 48 505 868 502
www.effectis.edu.pl

Przyjmujemy dzieci ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi oraz z orzeczeniem o potrzebie kształcenia specjalnego.

mgr Marta Ostałowska

psycholog kliniczny
Niepubliczny Punkt Przedszkolny „Effectis”
Terapeutyczna placówka dla dzieci z autyzmem
ul. Pod Lipą 1 lok. nr 2 Warszawa – Ursynów
www.effectis.edu.pl